

Raport cu privire la principalele rezultate obținute în urma implementării proiectului „Tranziția la școala gimnazială: O abordare longitudinală care investighează factorii de risc și protectivi”

Finanțare: Acest proiect a fost susținut printr-un grant al Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI): PN-III-P4-ID-PCE-2020-2963. Tip proiect: PN-III-P4-ID-PCE-2020-2963, 2021-2023

Obiective: Proiectul și-a propus să îmbunătățească înțelegerea implicațiilor tranziției școlare pe trei domenii importante de dezvoltare ale copiilor: emoțional, cognitiv-motivațional și performanță școlară. Proiectul abordează dinamica tranzacțională a școlii și a factorilor sociali și funcționarea elevilor pe aceste trei domenii pe parcursul perioadei de tranziție la școala gimnazială. În plus, tranziția școlară este o perioadă adecvată pentru prevenirea și implementarea intervențiilor legate de reducerea problemelor emoționale și creșterea bunăstării emoționale, precum și îmbunătățirea motivației și a performanței. Astfel, obiectivele principale au fost:

- 1) să examineze căile longitudinale dintre problemele emoționale, credințele motivaționale și rezultatele academice începând cu școala primară (din clasa a IV-a) și urmărind tranziția la școala gimnazială (clasa a V-a și a clasa a VI-a) pe un eșantion mare de elevi români;
- 2) să exploreze dacă schimbările în relațiile cu părinții și colegii sunt legate longitudinal de schimbările în funcționarea elevilor în plan emoțional și academic;
- 3) să implementeze intervenții de psihologie pozitivă multi-țintă pentru a crește bunăstarea subiectivă a elevilor și pentru a reduce problemele emoționale ale acestora. În cele din urmă, proiectul va oferi un ghid de bune practici privind factorii de risc și de protecție pentru tranziția educațională a elevilor.

Parteneri: Proiectul s-a desfășurat având ca parteneri Inspectoratul Școlar Județean Iași, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Iași și 14 unități de învățământ din Iași.

Participanți: Având un design de cercetare longitudinal, proiectul și-a propus să urmărească (folosind un design de cercetare longitudinal) un număr cât mai mare de elevi în traiectoria lor de la finalul ciclului primar până în prima jumătate a ciclului gimnazial. Au fost patru timpi de

măsurare a variabilelor de interes: al doilea semestru al clasei a IV-a (Timp 1), primul semestru al clasei a V-a (Timp 2), al doilea semestru al clasei a V-a (Timp 3) și prima jumătate a clasei a VI-a (Timp 4). Lotul de participanți a inclus la Time 1 (T1) 827 de copii, cu vârsta cuprinsă între 10 și 13 ani (Medie = 10.97, 54.7% fete). După tranziție eşantioanele au fost următoarele: Timp 2 (T2) 996 de copii, cu vârsta cuprinsă între 11 și 13 ani (Medie = 11.57, 49.3% fete), Timp 3 (T3) 994 de copii, cu vârsta cuprinsă între 11 și 14 ani (Medie = 12.01, 52.1% fete) și Timp 4 (T4) 981 de copii, cu vârsta cuprinsă între 11 și 15 ani (Medie = 12.57, 52.6% fete). Pe lângă copii, la studiu au mai participat părinți și cadrele didactice (învățători, respectiv profesori-diriginți).

Rezultate (selecție):

Factori protectivi și de risc ai adaptării elevilor imediat după tranziție (începutul clasei a V-a)

Mai întâi am analizat care dintre factorii psihologici și sociali din pre-tranziție prezic semnificativ performanța școlară, funcționarea emoțională și nivelul îngrijorărilor elevilor imediat după tranziție. Rezultatele statistice au indicat următoarele aspecte:

✓ Un nivel mai ridicat al performanței școlare imediat după tranziție este semnificativ prezis de niveluri mai ridicate ale auto-eficienței academice și ale aspectelor pozitive ale relației cu prietenii din clasă, precum și de niveluri mai scăzute ale îngrijorărilor părinților, ale aspectelor conflictuale în relația cu prietenii din clasă și ale controlului parental psihologic orientat spre performanță.

✓ Niveluri mai ridicate ale stimei de sine, auto-eficienței academice și calității relației de prietenie cu colegii prezic un nivel mai ridicat al satisfacției vieții imediat după tranziția la gimnaziu. De asemenea, un nivel mai scăzut al simptomelor depresive la începutul gimnaziului este prezis de niveluri mai ridicate ale componentelor auto-evaluative (stima de sine și auto-eficiența academică), precum și de un nivel mai scăzut al controlului psihologic parental orientat spre dependență.

✓ Un nivel mai ridicat al îngrijorărilor elevilor cu privire la gimnaziu imediat după tranziție este semnificativ prezis de un nivel mai scăzut al componentelor conceptului de sine (auto-valorizarea globală și auto-eficiența academică) și de un nivel mai ridicat al îngrijorărilor acestora înainte de tranziție.

Factori protectivi și de risc ai adaptării elevilor pe parcursul gimnaziului (clasa a 6-a)

În continuare am analizat relațiile longitudinale dintre variabile măsurate la începutul clasei a V-a (T2) și mai târziu, în prima jumătate a clasei a VI-a (T4). Altfel spus, ne-a interesat să vedem care dintre factorii psihologici și sociali mășurați la începutul gimnaziului prezic semnificativ performanța școlară, funcționarea emoțională și nivelul îngrijorărilor elevilor un an mai târziu. Rezultatele obținute indică următoarele aspecte:

✓ Un nivel mai bun al rezultatelor școlare în prima jumătate a clasei a VI-a este semnificativ prezis de niveluri mai ridicate ale auto-eficienței academice, precum și de niveluri mai scăzute ale îngrijorărilor părinților, ale aspectelor conflictuale în relația cu prietenii din clasă și ale controlului parental psihologic orientat spre performanță la începutul clasei a V-a.

✓ Niveluri mai ridicate ale stimei de sine și auto-eficienței academice la începutul clasei a V-a prezic atât un nivel mai ridicat al satisfacției vieții, cât și un nivel mai scăzut al simptomelor depresive un an mai târziu.

✓ Un nivel mai scăzut al îngrijorărilor elevilor cu privire la gimnaziu în clasa a VI-a este semnificativ prezis de un nivel mai ridicat al componentelor auto-evaluative (auto-valorizarea globală și auto-eficiența academică), precum și de niveluri mai scăzute ale controlului psihologic parental orientat spre dependență și ale caracteristicilor pozitive ale relației cu prietenii din clasă la începutul gimnaziului.

Data

05.12.2023

Director de proiect

Prof. univ. dr. Loredana Diaconu-Gherasim